

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10.—

Mesečno K 3.50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

NOVICE

Uredništvo in upravnništvo je v
„Zadružni tiskarni“, Dunajska
cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpo-
lago od 6—7. ure zvečer.

Št. 85.

V Ljubljani, četrtek dne 10. oktobra 1918.

Leto I.

! Wilsonov odgovor! Turčija na razpotju. Rusko-turška vojna. Dogodki v Kotoru.

Washington, 8. oktobra. Nota državnega tajnika na švicarskega diplomatskega zastopnika, s katero odgovarja na noto nemškega državnega kanclerja, se glasi sledeče:

»Gospod! Čast mi je, da v imenu predsednikovem potrdim prejem vaše note od 4. oktobra, kateri je bilo priloženo obvestilo nemške vlade na predsednika. Prezident mi je naročil, da Vas prosim, da sporočite državnemu kanclerju sledeče:

»Predno odgovori na prošnjo cesarske nemške vlade tako, da bo odgovor tako odkritosrčen in jasen, kakor to zahtevajo važni interesi, katere vsebuje, smatra predsednik Zedinjenih držav za potrebno, da natančno pozna pomen note državnega kanclerja. Ali misli državni kancler, da cesarska nemška vlada sprejme pogoje, katere je predsednik navedel v svoji poslanici na kongres Zedinjenih držav 8. januarja in v sledečih poslanicah in da bi bil pomen razgovorov samo ta, da bi se sporazumeli samo o tem, kako jih je treba v posameznostih izvajati v praksi? Predsednik Zedinjenih držav se čuti dolžnega, da izjavi z ozirom na predlog o orožnem miru, da se ne čuti upravičenega predlagati orožnega miru vladam, s katerimi je vlada Zedinjenih držav proti centralnim silam združena, dokler stoje armade teh sil na njihovih tleh. Dobra vera pri diskusiji bi odvisela seveda od tega, če centralne sile privolijo v to, da svoje čete povsod umaknejo z zasedenega ozemlja. Predsednik je tudi mnenja, da je upravičen vprašati, če govori kancler samo za one ustavne činitelje v državi, ki so se doslej vojskovali. Odgovor na to vprašanje smatra v vsakem oziru za izredno važen.

Sprejmite, gospod, ponoven izraz mojega spoštovanja.

Robert Lansing.«

Berolin, 9. oktobra. Wolffow urad javlja: Uradnega besedila odgovora predsednika Wilsona še ni tukaj. Natančno presojevanje besedila zaenkrat torej ni mogoče. Vsekako pa sledi iz besedila, da bodo potrebne še nadaljne izjave nemške vlade. Zato je treba skrbnega pretresa od strani vlade. Odgovor na sklepno vprašanje predsednikovo je dan v govoru predsednika (nem. drž. zbora) Fehrenbacha v državnozborni seji od 3. oktobra, ki je izjavil v imenu nemškega ljudstva in nemškega državnega zbora, da državni zbor odobrava mirovno ponudbo in jo proglašja za svojo lastno.

Wilsonovi pogoji.

V ponedeljek zjutraj je švedski poslanik izročil Burianovo noto državnemu tajniku Lansingu. Švicarski poslanik pa je izročil Wilsonu osebno za njega določeno nemško noto.

Veliko pozornost vzbuja sedaj razgovor, ki ga je dovolil senator Lodge, načelnik komisije za vnanje zadeve v ameriškem senatu, new-yorškemu dopisniku „Matina“. Formuliral je, rekoč, da gre pri tem po izjavah Wilsona za oficijelne vojne cilje antante, sledeče mirovne pogoje Združenih držav, ki jih priznavajo za svoje gotovo vsi zavzniki:

1. Ustvaritev položaja, ki bi onemogočal Nemcem še kdaj pričeti napadalno vojno.
2. Obnoveitev Belgije.
3. Brezpogojni odstop Alzacije - Lorene Franciji.
4. Izpolnitev italijanskih zahtev v zmislu, da pripadajo Italiji vse one pokrajine, ki so po večini prebivalstva italijanske.
5. Obnoveitev Srbije, Grške, Črne gore in Rumunije, ki jim je zagotoviti popolno neodvisnost.
6. Rešitev Rusije.
7. Osvoboditev Čehoslovakov, Poljakov in Jugoslovancev, ki morajo imeti pravico ustanoviti si tri samostojne države.
8. Internacionaliziranje Carigrada v rokah alijancev.
9. Kompenzacije za vojne odškodnine: v prvi vrsti s pridržanjem nemških kolonij, kar pa ne zadostuje, da se popravi vsa škoda. Vsled tega je določiti še nadaljne odškodnine.

Ti pogoji tvorijo minimum. preko katerega ni mogoče iti. V najkrajšem času bo tudi nemški vladi sporočen ta minimum.

Washington, 8. oktobra. (K. u.) Reuterjevo poročilo. Predsednik Wilson se je podal zjutraj v svojo študijsko sobo. Pozneje je poklical k sebi na konferenco Lansinga, polkovnika Housea in Tumultyja, po kateri se je oficijelno naznanilo, da bo ob 4. popoldne najbrže podana časopisju važna izjava. (Opomba: Lansing je ameriški državni tajnik vnanjih zadev, polkovnik House je bil voditelj ameriške misije v Evropi, Tumulty je Wilsonov privatni tajnik.)

Pogoji niso ovira za mir.

Berolin, 9. oktobra. Če kdo govori o sprejemu ali odklonitvi mirovne ponudbe osrednjih držav, se splošno dogaja, da zahaja dotičnik v zmotu, kakor bi bilo računati sploh samo s temi dvema možnostmi. Sigurno je doslej le, da je Wilson takoj, ko je sprejel noto, stopil v zvezo z vladami v Londonu in Parizu. Da sprejme noto, je zelo verjetno, da bo Wilson zahteval opustitev zasedenih pokrajin, predno se sploh začne pogajati. Ta zahteva pa bi ne ovirala nadaljnjih pogajanj. Brez pretiranega optimizma lahko rečemo, da imamo najboljše nade, da bo mir.

Berolin, 9. oktobra. „Norddeutsche Allgem. Zeitung“ piše z ozirom na Wilsonovo noto: Odgovor predsednika združenih držav na nemški mirovni korak so tukajšnja uradna mesta danes prejela in ga v kratkem pričbijo. Imamo vzrok misliti, da odgovor omogoči nadaljevanje mirovnega koraka.

Washington, 8. oktobra. (Reuter). Uradno javljajo, da trenutno ne mislijo na odgovor na avstro-ogrski mirovni predlog.

Curich, 9. oktobra. Kakor javljajo „Zürcher Neueste Nachrichten“, porabi papež vsako sredstvo, da ne pride na noto odklanjajoč odgovor.

Ženeva, 9. oktobra. „Temps“ javlja, da je versailski vojni svet v torek zavzel stališče napram vprašanju premirja. Zaključek hočejo v torek objaviti v vseh deželah antante.

Haag, 9. oktobra. Tu nekako sluji, da pridejo pokrajine, ki se imajo opustiti, pod nevtralno nadzorstvo, dokler ne pokažejo pogajanja za mir kakega pozitivnega rezultata.

Clemenceau za nadaljevanje vojne.

Ženeva, 8. oktobra. Clemenceau piše v „L'homme libre“: Vojna se nadaljuje. Ministerijalni listi so mnenja, da so kakršnikoli socialistični vplivi na fronti ali v zaledju izključeni. Pariz smatra korak osrednjih sil za brezpomembno epizodo. Clemenceau hiti z odgovorom na ponudbo, stavljeno Wilsonu, torej na predlog, ki ni bil predložen njemu. To pač sledi iz tega, ker hoče prehiteti ameriški odgovor in se kolikormoč vezati nanj. Vedno bolj jasno je, da se nameni Wilsona nič več ne krijejo z načrti Clemenceaua.

Francoski socialisti za razgovor.

Ženeva, 8. oktobra. Francoski socialisti so na konferenci soglasno sklenili odposlati Wilsonu manifest, v katerem izvajajo, da je antanta dolžna začeti pod potrebnimi vojaškimi in diplomatičnimi garancijami razgovor o nemškem predlogu. Manifest naglašja demokratično reformo v Nemčiji in upa na ugodnejši Wilsonov korak za doseg miru.

Italija se ne mara pogajati z Avstrijo.

Lugano, 8. oktobra. Orlandu blizu stoječa „Epoca“ piše: Vojno z Nemčijo bomo ustavili le pod tem pogojem, da se nam Nemčija popolnoma izroči na milost in nemilost. Z Avstro-Ogrsko se Italija o miru sploh ne bo pogajala. Avstro-Ogrska se bo pritegnila k pogajanjem le v toliko, da se uredi usoda in neodvisnost podjarmljenih narodov.

Rusija grozi Nemčiji.

Ruski poslanik v Berlinu Joffe je izročil nemškemu zunanjemu uradu verbalno noto z dne 2. t. m., ki je priprava za nadaljne korake. Noto veli med drugim:

Čeravno je pooblaščen zastopnik Joffe ravnatelj zunanjega urada ponovno opozoril na nedopustnost rekvizicij in evakuacij na premoženju ruskega ozemlja in čeravno je on priznal, da je to nedopustno in da se bodo ukrenile odredbe, da se take rekvizicije in evakuacije preprečijo, se le-te vendar nadaljujejo. V raznih mestih, tako v Mogilevu, pobirajo telefonske napeljave, v zasedenih vaseh Malinči, Lahovici, Rogačev so odgnali s polj vso živino in otroci umirajo ondi za lakoto. Razen tega poročajo iz okrožja Rogačev, da so Nemci tamošnje prebivalstvo docela oropali in da so ljudje iz strahu pobegnili v gozdove. To pa niso edini slučaji.

Pooblaščen zastopstvo ruske vlade opozarja, da ta dejanja ne nasprotujejo le načelom

mednarodnega prava, marveč so tudi s pojmom človečnosti in človekoljubja nezdružljiva in morajo med prebivalstvom izpraznjenih ozemelj vzbujati le največje sovraštvo proti nemškim oblastem. Pooblaščen zastopstvo še enkrat odločno ugovarja proti takemu postopanju okupacijskih oblasti in nujno prosi zunanji urad, naj ukrene vse odredbe, da se vse te rekvizicije in evakuacije čim najhitreje odpravijo; v nasprotnem slučaju bi bila delavska in kmečka vlada prisiljena, od cesarske nemške vlade zahtevati odškodnino.

Se odločnejša je druga nota, ki jo je v Berlinu izročil Joffe in ki se končuje: „Pooblaščen zastopstvo ruske vlade še enkrat odločno protestira proti vsem nedopustnim zlorabam nemških okupacijskih oblasti. Pooblaščen zastopstvo ponavlja, da je delavska in kmečka vlada prisiljena, da od cesarske nemške vlade zahteva popolno odškodnino in vpoštevata te zagreške proti evakuacijski dolžnosti pri izpolnitvi svojih obveznosti napram Nemčiji.“

Čičerin odstopi.

Bern, 9. oktobra. „Pravda“ poroča, da se v sovetu blizu stoječih krogih zatrjuje, da ruski komisar za vnanje zadeve v kratkem odstopi.

Generala Kuropatkin in Zeleny zaprta.

Kodanj, 9. oktobra. „Izvestija“ javljajo, da so na zahtevo voditelja komisije za boj proti protirevolucijskemu pokretu v Rusiji zaprli znana bivša generala Kuropatkina in Zelenega. Dolžeju udeležbe protirevolucijskega gibanja. V Kremlju sta s strogo zastražena in prideta pred revolucijsko sodišče. Ti dve aretaciji sta vzbudili v celi Rusiji največjo pozornost.

Lockart — pobegnil.

Bern, 9. okt. Reuterjev urad poroča, da je angleški zastopnik v Moskvi, Lockart srečno pobegnil čez finsko mejo. Spremlja ga 31 Angležev in 25 Francozov. V Stockholmu ga pričakujejo danes. Še ni gotovo, če bodo spuščeni vsi angleški konzularni uradniki. Vest, da je bil Lockart ustreljen, ni resnična.

Lenin se boji konca.

„Sjevernaja Komuna“, oficijalno glasilo sovjetske vlade, poroča: V seji centralnega izvršitvenega komiteja je bilo prebrano pismo Lenina, ki izvaja med drugim: Mogoče je, da pride v bodočnosti v mednarodnem položaju do neprilic, kovanjih izpremen in do skupne akcije proti sovetom s strani sporazumljenj nemških in angleško francoskih kapitalistov. Zato je treba napeti vse sile, da stopimo pripravljene v odločilni boj. Ne zadostuje, da ustvarimo armado enega milijona mož, marveč moramo imeti tri milijonsko armado. Tovarne in vse tudi najmanjše delavnice se morajo urediti tako, da bo skupno delo proletarijata stopajevalo njih produkcijo. Že sedaj je treba pripraviti kruh, ki ga bomo dali nemškemu proletarijatu, ko ga bo oblegal anglo-francoski imperijalizem.

Glasom oficijalnih poročil je bilo pretekli teden v celi Rusiji usmrčenih 487 oseb, med njimi štiri ženske. V moskovski centralni ječi je bilo 1200 političnih vjetnikov.

Rusija v vojni s Turčijo!

Nemški kancler Maksimilijan Badenski je izjavil, da se Nemčija odpoveduje miru v Brestu Litevskem. Za Nemčijo je sedaj prišla Rusija, ki je Turčiji jasno povedala, da je kršila mirovni traktat v Brestu Litevskem, posebno člen IV. glede Karsa, Ardahana in Batuma. Te kraje so Turki zasedli in tam gospodarili nečloveško proti določbam brest-litevskega mirovnega dogovora. Komisar za zunanje zadeve Čičerin je izjavil v imenu ruske socialistske federativne republike, da je med Rusijo in Turčijo v Brestu Litevskem sklenjeni mir ničev in neveljaven. S tem je zavladalo med Rusijo in Turčijo zopet vojno stanje.

Turški kabinet demisioniral.

Carigrad, 8. oktobra. (K. u.) Kot izve list „Vakit“, je veliki vezir Talaat paša podal sultanu demisijo kabineta, ki je bila sprejeta. Vodstvo posloj je poverjeno do sestave novega kabineta bivšemu veleposlaniku v Londonu Tefvik paši.

Bern, 9. oktobra. Došla so iz Carigrada poročila, da je turško ministrstvo odstopilo.

Carigrad, 8. oktobra. Zbornična „Stranka za edinstvo in napredek“ je imela včeraj v zbornici pod predsedstvom svojega voditelja Talaata paše važno sejo. Bivši poslanik v Sofiji Fethi beg je interpeliral skupino poslancev na čelu vlade o notranji in zunanji politiki, pri čemer je vprašal, zakaj je Turčija začela vojno in kak bi utegnil biti cilj take politike. Talaat paša je pojasnil notranji in zunanji položaj in je obrazložil vzroke skupno z zavzniki stavljenega predloga za mir in premirje.

Stranka misli, da mora podpirati vsako od sultana poklicano vlado. Talaat paša pojasnjuje, da je radi po svetovni vojni povzročenih preokretov potrebno izpremeniti načela uprave v Turčiji, kar zahteva globoke izpremene v organizaciji Stranke za edinstvo in napredek, ki bodo predlagane na prihodnjem kongresu.

Poljska se osamosvuje.

Poljski regentski svet je izdal na poljski narod oklic, v katerem naglašja, da je v tej uri volja poljskega naroda jasna, odločna in enodušna.

Glede ustanovnih točk, ki jih je zdaj ves svet sprejel kot podlago za novo organizacijo skupnega življenja narodov, pravi: Z ozirom na Poljsko vodijo ta načela do ustanovitve neodvisne države, ki obsega vsa poljska ozemlja z dohodom do morja ob politični in gospodarski neodvisnosti kakor tudi teritorialni integriteti, kar bo zajamčeno potom mednarodnih pogodb.

V ponedeljek popoldne so prinesli varšavski listi izjavo nemškega drž. kanclerja princa Maksa Badenskega kneza Radziwilla, v kateri napoveduje, da se opusti okupacija Poljske, ker namerava nemška vlada v interesu trpečega poljskega naroda, odvzeti mu bremena okupacije.

V nemški državni zbornici je k mirovnemu predlogu govoril med drugimi tudi Poljak posl. Seyda. Izjavil je. Tudi mi Poljaki želimo takojšnjega razgovora o izjavah državnega kanclerja.

Te izjave, zlasti vladna mirovna ponudba, s katero je za podlago mirovnim razpravam vzela mirovni program predsednika Wilsona, so po našem mnenju dejstva take svetovnoizredne razsežnosti, da državna zbornica nikakor ne more mimo njih brez takojšnjega podrobnega razpravljanja.

Poudarjam samo, da se med Wilsonovimi mirovnimi pogoji nahaja zlasti oni, da se naj ustanovi neodvisna poljska država, ki naj obsega vse poljske dežele z lastnim morskim obrežjem. Nemška vlada, ko sprejema tudi to točko za podlago mirovnih pogajanj, priznava privklat, da so upravičena stremeljenja poljskega naroda na združitve vseh poljskih dežel v eno neodvisno državo.

Nizozemskem.

Nizozemska se boji tujega vprada.

Haag, 8. oktobra. V tukajšnjih političnih krogih je sprva prevladalo zelo pesimistično razpoloženje glede nemške ponudbe. Zadnji čas pa se je to znatno zboljšalo, radi upolnih poročil o mirovni ponudbi, prihajajočih iz antantnih dežel.

O vzrokih, da je bil nenadno sklican v noči od nedelje na ponedeljek izredni ministrski svet pod predsedstvom kraljice, se različno govori. Ne govori se samo, da se je v šil posvet o formalni ponudbi, naj se v Haagu vrši mirovna konferenca, temveč tudi o možnih teritorialnih zapletljivostih, o čemer se je že preje govorilo. Kolonije pri tem ne prihajajo v poštev.

Amsterdam, 8. oktobra. Nizozemska brzojavna agencija razglša sledeče uradno besedilo izjave notranjega ministra in predsednika ministrskega sveta Ruysa van Beerenbroucka v drugi zbornici: Vojni položaj v zahodnem delu Belgije, ki meji na zeelandsko (obmorsko) Flandrijo ustvarja potrebo, da se ozira vlada na eventualnosti, ki lahko nastanejo za našo deželo. Če bi oddelki tujih čet ene ali obeh vojujočih sil prekoračili naše meje, tedaj nam narodno pravo nalaga dolžnost, jih (čete) internirati. Tudi obstoja možnost, da bo zopet iskalo pri nas gostoljubja večje število beguncev; v tem slučaju morajo biti oblasti v stanju, ukreniti potrebne odredbe. Vlada se je zato čutila primorano — da mora razpolagati z zadostnimi četami — da prekliche splošne in posebne kratke dopuste za čete, stoječe v Zeelandiji (v Primorju). Če bo treba, da se preklichejo dopusti tudi v drugih provincijah ali pa sploh v širšem obsegu, tedaj se bo to zapovedalo.

Vnanji in notranji mir.

V avstrijskem parlamentu je zopet govoril Hussarek.

Obvestil je zbornico oficijelno o novem mirovnem koraku monarhije, ponovil je v kratkem besedilo naše mirovne ponudbe in utemeljeval je dejstvo, da nismo stali lastnih predlogov kot podlago pogajanj, ampak da smo sprejeli Wilsonov program, s tem, da hočemo res mir, ker ravno to dejstvo je dokaz, da hočemo centralne države kreniti na pot, po kateri hodijo tudi aliranci, da torej toliko lože pridemo do cilja. — Kako bodo ozir. kako si že razlagajo antantne države to dejstvo, pa vidimo iz časnikarskih glasov, ki k nam prihajajo iz inozemstva, ti si tolačijo fakt, da smo se postavili na Wilsonovo stališče, ne kot izraz naše miroljubnosti, ampak kot izraz naše oslabelosti, nekateri celo kot izraz hinavščine.

Zato je bilo potrebno, da je Hussarek govoril še dalje o vplivu, katerega mora imeti Wilsonov program na našo notranjo politiko. Brez izprememb v naši notranji politiki na podlagi Wilsonovih principov nam bodo sovražniki vedno lahko rekli: Pokažite nam najprej v praksi na svojem lastnem telesu, kako razumevate samoodločbo, potem bomo govorili dalje! To je po dolgem času izprevidela tudi avstrijska vlada in Hussarek je rekel vendar enkrat, čeprav zelo previdno: „Ne tajim, da bo sprejem Wilsonovega programa za podlago mirovnih pogajanj imel v mnogih posameznostih za posledico tudi modifikacijo političnih teorij, na katere je bila doslej navezana naša politična orientacija. Ideji, da določajo dorastli narodi sveta svojo bodočnost sami, hočemo tudi mi zaupati svoj notranji mirovni razvoj v nadeji, da bo iz proste samoodločbe narodov vzrastlo sodelovanje za skupnimi cilji.“

Hussarek in z njim vred njegova vlada so se torej postavili na stališče samoodločbe. Med priznanjem principa in njegovo izvršitvijo je pa še vedno velik razloček. Kako misli on izvesti samoodločbo? Drugič: Kdaj jo misli izvesti.

Ali hoče vpeljati plebiscit ali hoče izdati manifest?

To so važni momenti, po našem mnenju ne manj važni, kakor priznanje principa samega. Dalje: kje in kakšne so garancije, da se enkrat izrečena in priznana samoodločba ne bo enkrat tako tolačila kakor člen 19 drž. osnovnega zakona, kateremu so inace nemški juristi sploh odrekli veljavo osnovnega zakona? Takih pomislekov bi se dobilo gotovo še nekaj, a naj zaustavimo že ti.

Če hoče Hussarekova vlada res doseči vnanji mir na podlagi mirovnega programa Wilsonovega, bo svoje delo najbolj pospešil, če kolikor mogoče hitro udelevi Wilsonov program doma. Kolikor odkritostnejše ga bo izvršila, toliko večje zaupanje si bo pridobila doma in na zunaj. Doma pri lastnih narodih, ki bi potem res Avstrijo zopet priznali in se negirali, kakor začenjajo sedaj že naši vsenemci, zunaj pa tudi, ker dejanja vedno več veljajo kot obljube in lepe besede.

Samo eno veliko vprašanje je: Ali je Hussarek mož za to, da izvede tako velepomembne in dalekosežne načrte?

Od Stürgkha do Wilsona se nam zdi pot tako dolga, da je Hussarek v 4 letih gotovo ni prekorajčil in je ne bo. Treba bo drugih mož, ki bodo sklepali mir. Hussarek ga ne bo; ne vnanjega in ne notranjega.

Državni zbor.

Dunaj, 9. oktobra. V današnji seji državnega zbora je minister za poljedelstvo podal računski zaključek o poslovanju z državnim melioracijskim fondom v upravnem letu 1916/17.

Nato se preide na dnevni red: nadaljevanje debate o vladni izjavi z dne 1. oktobra in nujna vprašanja, stavljena v seji dne 8. oktobra.

Dogodki v Kotoru.

Minister za deželno brambo fml. Czapp odgovarja v imenu ministrskega predsednika in v sporazumu z vrhovnim armadnim poveljstvom na vprašanja posl. dr. Korošca, ki jih je ta stavil 8. oktobra šefu kabineta.

On izvaja: Dejanje pomorščakov, proti katerim se sedaj vrši glavna razprava, ni nikakor tako nedolžno, kakor ga slika vprašanje. Bila je temveč ena najhujših nasilnih pobun proti dolžnostim vojaške discipline, kakor je to razvidno iz dosedanjih zakonito izrečenih sodeb glede nekaterih storilcev. Značilen čin je, da se je preli-vala kri. To dejanje moramo tem strožje soditi, ker je brodivju pretila nevarnost izgube nenadomestljivih enot. V nadaljine posameznosti pa preiti ne morem vsled glavne razprave, ki se vrši. Nikakor ne morem prehitovati sodeb edino pristojnega sodišča.

Usmrtitev korporala Tušaka.

Na vprašanje poslanca dr. Benkoviča glede uporabe orožja stotnika Maksa Wolfganga proti korporalu Tušaku 87. pehotnega polka pripominja minister za deželno brambo, da je vojaški pravdnik že prijavil proti oprostitini razsodbi stotnika Wolfganga pritožbo ničnosti, kar je minister dr. Benkoviču že sporočil.

Minister brani armado.

Nato se obrača minister proti trditvi, ki je bila včeraj izrečena v zbornici, češ da vlada v armadi razpoloženje, radi katerega se vodstvo ne more odločiti za ofenzivo. To daje ministru povod, da poudari, da trditve ne odgovarja dejanskim razmeram v armadi, ampak da naše vrle čete prej kot slej sveste si svoje prisege z občutkom dolžnosti kljubujejo sovražniku. (Medklici pri Cehih in socialistih). Minister zagotavlja dotičnemu poslancu, zbornici in prebivalstvu, da o ofenzivi odloča vodstvo, ki pri tem upošteva strategične in operative momente.

Minister se nadalje bavi s trditvijo poslanca Stanka, ki je rekel, da se češki vojaki le prisiljeni bojujejo. Naša armada je ljudska armada, splošna brambna dolžnost je demokratska ustanova. (Medklici pri Cehih in socialistih). Ključ: Žilve demokratija; ekselencen, ne šelite se, resni ljudje smo; „demokratska ustanova“, to je plehka šala, žalitev ljudskega zastopstva).

Predsednik zvoni in opominja. Minister odklanja obdolžitve, da se šali in pravi, da smatra svojo službo za veleresno. On zavrača žalitev generalitete in oficirskega zbora.

Govori poslanece.

Dunaj, 9. oktobra. Poslanec Zahradnik je izrazil nado in željo, da bi bil ta govor njegov zadnji v parlamentu. On pravi, da ne pozna avstrijsko-češkega naroda, ampak samo češki narod; tudi ne pozna avstrijske domovine, ampak le češko. Z Nemci se Čehi pogovore v Pragi. Pri preureditvi Avstije je le želeži, da bi bilo slovo narodov lahko in brez krvoprelitja.

Dr. Fiedler pripominja, da bi si bili želeli, da nam za gotovo povejo, kako boji pravo samoodločbo. A Čehi ne pričakujejo razrešitve od vlade.

Breiter zahteva kot Poljak obnovitev vsepoljske države.

Prihodnja seja jutri dopoldne.

Za sporazum Poljakov z Ukrajinci.

Dunaj, 9. oktobra. V včerajšnji plenarni seji poljskega kluba je bil sprejet predlog poslanca Kleskega, ki pooblašča načelstvo za pogajanja z ukrajinskim klubom, da se doseže obojestranski sporazum.

Avstrijsko vojno poročilo.

Močno streljanje na Laškem. — Francozi in Srbi v Elbasanu. — Naše čete v bojih pri Verdunu.

Dunaj, 9. oktobra. (K. u.) Uradno:

Italijansko bojišče.

Italijanski topniški ogenj se ja znatno povečal na celi gorski fronti.

V dolini Daone ob Adiji in neposredno vzhodno Brente je prišlo do infanterijskih bojov, ki so potekali ugodno za nas.

Balkansko bojišče.

V Albaniji so vkorakali Francozi in Srbi v Elbasan, ki smo ga bili izpraznili.

V Stari Srbiji nobenih posebnih dogodkov.

Zahodno bojišče.

Včerašnjih težkih obrambnih bojov pri Verdunu so se slavno udeleževale avstro-ogrske čete fml. Metzgerja.

Šef generalnega štaba.

Nemško vojno poročilo.

Sovražnik v Cambraiu.

Berolin, 9. oktobra. (K. u.) Uradno.

Zapadno bojišče.

Med Cambraijem in St. Quentinom se je bitka znova vnela. Angleži so zastavili silovite mase artiljerije in združili oklopniške ter letalske skupine in napadli v zvezi s Francozi in Američani našo fronto od Cambraija do St. Quentin. Na severnem napadnem krilu je bil proti pol-dnevni zlomljen naval sovražnika po trdem boju zahodno ceste, ki drži iz Cambraija na Bohain.

V večernih urah so se tu izjalovili ponovni napadi sovražnika. Ob obeh straneh v smeri Le Chateau držeče Rimske ceste se je posrečilo nasprotniku, da je globoko vdrl v naše črte. Prestregli smo njegov sunek na črti Wallincourt — Elincourt in zahodno Bohaina. Na južnem napadnem krilu je mogel dobiti nasprotnik le malo ozemlja. Južno Montbrehaina boreče se čete so odbile vse napade sovražnika na njih sprednje infanterijske postojanke. Vsled vdrija v sredini bojne fronte v svojem boku ogrožene, so morale zvečer umakniti svojo fronto na zahodni breg Fresnoy le Granda.

V Champagni so Francozi in Američani med Suippesom in zahodno Aisne zopet obnovili svoje napade in razvijali veliko moč. Po najdenih poveljih so ponovno hoteli doseči predor skozi našo črto. Na obeh straneh St. Etienne je sovražnik vdrl v naše črte. V popoldanskih urah pričeti protinapad je vrgel sovražnika zopet nazaj. Na ostali fronti so se napadi sovražnika popolnoma izjalovili. Krajevna vrta mesta so bila v protisunku zopet očiščena.

Delni napadi ob Aisni in zelo silni napadi Američanov na vzhodnem vnožju Argonskega gozda in v dolini Aire so bili zavrnjeni.

Na vzhodnem bregu Moze je napadel sovražnik med Brabantom in Ornesom po močnem učinkovanju topništva. V gozd Consenvoye vdirajoči sovražnik je bil tamkaj ustavljen. Na ostali fronti smo ga odbili pred našimi bojnimi črtami.

Večerno poročilo.

Berolin, 9. oktobra. (K. u.) Uradno.

Na bojni fronti med Cambraiem in St. Quentinom smo zasedli zadaj se nahajajoče postojanke in opustili tudi Cambrai. Delni boji v Champagni. Na obeh bregovih Moze so se razvili novi sovražni napadi.

von Ludendorff.

Ponehavanje ofenzive na zahodu.

Ženeva, 9. oktobra. Francoski glasovi pripravljajo javnost na rastoče ponehavanje antantne ofenzive na zahodu in utemeljujejo to deloma s preokretom na Balkanu, ki ga postavlja v ospredje strateških nalog alirancev. „Havas“ opisuje strahoviti odpor Nemcev, ki napravlja njihove zahodne postojanke nezavzetne. „Temps“ računa z možnostjo, da bo zastajanje zahodne fronte, ki so ga povzročile nemške operacije, prisililo Focha, da ustavi do spomladai svoje prodiranje. Dopisnik „Morning Poste“ v francoskem glavnem stanu pravi, da je sedanja nemška fronta na zahodu nezavzeta, ker je menda uporaba tankov v velikem obsegu tam kratkoma nemogoča. Težkoče antantnega prodiranja se šele zdaj začnajo.

Angleži vdrl v Cambrai.

London, 9. oktobra. (K. u.) Reuter: General Haig poroča: Vdrl smo v Cambrai.

Dnevna politika.

Sklicanje delegacij. V gosposki zbornici se je vršila v torek popoldne seja načelnikov klubov ob udeležbi članov skupne vlade. Sklenjeno je bilo, da se skliče vojni odsek avstrijske delegacije v ponedeljek 14. oktobra, odsek za zunanje zadeve pa v sredo 16. t. m.

Nov kabinet? Množijo se vesti, da že prihodnje dni pravi profesor Lammach sestavo novega kabineta. „Frankfurter Zeitung“ pa ve baje iz dobro poučenega vira, da bo Imel kabinet Lammach nalogo likvidirati staro Avstrijo in zlasti rešiti prehodne finančne probleme, pri tem posebno vpoštevajoč vojni dolge.

Afera Corà in dr. Lončar. Poslanec dr. Korošec in tovariši so vložili interpelacijo do ministrskega predsednika in naučnega ministra zaradi odpoklica, oziroma odpusta ravnatelja na ljubljanski realki Corà in vodje realke v Idriji dr. Lončarja.

Bulgarija v balkanski zvezi. Bivši bulgarski minister Gešov je na vprašanje odgovoril, da je balkanska zveza, kateri se pridruži tudi Bulgarija, za jugoslovane neodklonljiva potreba.

Tisza deli — Avstrijo. Na neki konferenci se je izrazil grof Tisza: „Avstrijsko ozemlje, na katerem prebivajo Italijani, naj postane laško, deli Galicije pa naj pripadejo novi Poljski.“ Glede vesti s Sedmograškega je izjavil Tisza, da so ukrenjene na neki vse vojaške priprave, tako da se tu ni bati nikakega presenečenja. Ker ima Tisza dobre zveze z merodajnimi dunajskimi dvornimi krogi, je pripisovati tej izjavi velik pomen.

Foch kot francoski maršal. Ko je Poincaré pred nekaj tedni izročil Fochu maršalsko palico, je imel govor, v katerem se je nahajal odstavek, ki je javno mnenje na Francoskem zelo zanimal. Ta odstavek se glasi dobesedno: „Bilo je v tragičnih dneh od 24. do 26. marca, ko ste Vi (Foch) pokazali svojo hladnokrvnost in bistro-umnost v polni meri. Clemenceau in jaz poznava vrtni drevored v Doullensu, kjer sva že oba slutila, da postanete maršal.“ „Cri de Paris“ javlja o tem dogodku sledeče: „Bilo je 24. marca v Doullensu za angleško fronto. Strahoviti poraz angleške armade je vzbudil bojazen na najhujše. Douglas Haig, Petain, Foch, Poincaré in Clemenceau so se zbrali k nujni konferenci, dočim so v Parizu govorili že mnogi parlamentarci o potrebi mirovne ponudbe. Foch je zelo jasno razlagal šovražni manevar, opozarjal je na usodne posledice, če bi odrinili Nemci angleške čete od francoskih in je kazal na edino odgovorno francosko vrhovno poveljstvo, ki more še rešiti Francosko in Anglijo. Angleška vlada je prepustila rešitev tega predloga Haigu. Ta je bil šef generala Focha, ki je bil na drugi strani tudi generalisimu Petainu podrejen. Haig in Petain sta izjavila, da se odpovesta svojim predpravicam in da se uklonita odredbam Fochevim. Tako je bilo upostavljeno enotno poveljstvo. Po tem sklepu je šla petorica na vrt, in tam je Foch, obdan od Haiga in Petaina, s svojo palico zarisal v pesek načrt bodočih operacij. Nato je položil svojo levico na ramo Petainovo, obrnil se k Poincaréju in Clemenceuu in rekel upapolno: On les aura — bomo jih!“

Po domovini.

Kje je dr. Šusteršič? Tako vprašuje sinočnji „Slov. Narod“. Prosimo slavno uredništvo, da pogleda „Slov. Narod“ št. 228 od 5. t. m. Tam stoji tiskano, kje je.

Le style c'est l'homme. Doslej smo mislili, da znajo gospodje pri „Edinosti“ samo laško — ob nedeljah. Ob torkih znajo pa tudi francosko. Zato so se pod tem zaglavjem obregnili ob nas zaradi naše nedeljske novice pl. Šukljeja Jugoslaviji, katerega „Edinost“ ponatiskuje in pristavlja, „da tako pišejo „Novice“ v sedanjih vele-resnih časih in o stvareh, ki pomenjajo bodočnost nas Jugoslovancev“. Brez zamere, gospodje v Trstu: Kadar kdo napiše kaj dobrega o Jugoslaviji, takrat se gotovo ne bomo smejali in nikogar ironizirali. Da bi pa ležali že zato pred vsakim človekom na tleh, ker izusti besedo „Jugoslavija“, in če je to tudi pl. Šuklje sam, tega pa ne boste doživeli! Damo Vam dober svet: vzemite v roko zemljevid slovenskih dežel in preberite, kaj hoče pl. Šuklje, potem pa sodelite! Vzemi v roko malo knjižico „Die englische Verfassung und Verwaltung“ — izšla je v München-Gladbachu v znani založbi Katoliškega centra, vzemite dalje v roko članke dr. Rennerjeve v „Arbeiter Ztg.“, ki so izšli leta 1915, tudi v posebni knjižici in primerjajte vsaj to, če že drugih del ne, s „študijo“ pl. Šukljeja — potem pa govorite in pišite! A rivederci signori — v nedeljo; au revoir — v torek! Pa „Naprej-a“ preberite, že veste katero poglavje!

Odlikovanje. Nadporočnik Franc Geč 7. pp. je odlikovan z redom železne krone z vojno dekoracijo in meči. — Fr. Kenda je bil odlikovan s srebrno svetinjo I. razreda, pri gor. strel. polku št. 2, doma iz Starega sela pri Kobaridu.

Iz politične pisarniške službe. Okrajni tajnik Fran Juvanc je dobil mesto adjunkta pri ravnateljstvu pomožnih uradov z naslovom „ravnatelj“, deželnovaldanja oficijala Ivan Marko in Ivan Abram sta imenovana za adjunkta, kancelista Fran Peterlin in Josip Schleimer za oficijala, kancelist Fran Fischer za okr. tajnika, končno sta bila okrajna tajnika Fran Jurca in Leopold Seljak pomaknjena v deveti činovni razred.

Ljudskošolske vesti. Albina Traun je nameščena za suplentinjo v Dobrepoljah, istotako Maksimilijana Gregorič, Ivana Klemenc je imenovana za provizorično učiteljico v Mostah. Zlata Levstik na Viču.

Vojaške oprostitve. Odposlanstvo državnih poslancev je pri domobranskem ministrstvu urgiralo odpuščanje 49 let starega moža. Domobranski minister je izjavil, da morajo biti 49letniki brez-pogojno odpuščeni še tekom tega leta. Kar pa se tiče preklica oprostitev, bo res moralo biti preklicano nekaj oproščenj ne glede na kak poseben letnik, to pa radi prepotrebnih nadomeščenj. Da bi pa oprostitev nekih letnikov bile splošno preklicane pa ni v načrtu.

Za vojake vdovce z otroki. Najbolj nesrečni so oni vojaki, ki jim je umrla žena in kojih otroci so brez varstva starišev izpostavljeni raznim nevarnostim. Lansko leto je bilo v poslanski zbornici predlagano, da bi take vojake oprostil vojaškega službovanja. Z ozirom na to je baron Hazai izjavil takrat, da vojakov-vdovcev pač ne more na splošno oproščati, ki so očetje nepreskrbljenih otrok. Pač pa se bodo taki vojaki izjemoma oproščali ali pa bodo premeščeni v kraj njih domovanja. Vojaki, ki so vdovci in imajo otroke, naj torej vporabijo s potrdilom okrajnega glavarstva za oprostitev, ali pa naj, če jim to ne bo dovoljeno, pri raportu prosijo za premestitev blizu svojega doma.

Plemstvo je dobil predsednik deželnega sodišča Adolf Eisner v Ljubljani.

Smrt. Umrl je v torek č. g. Josip Zelnik, duh. svetnik in župnik v Čemšeniku. Rojen je bil dne 29. marca 1856 v Naklem, v mašnika posvečen dne 27. julija 1880. — Umrl so: Adolf Franzot z Rožnika, ognjičar na Dunaju; Ivan Krušič, posestnik v Mostah; Jakob Vidmar, posestnik in gostilničar na Karolinski zemlji in Fran Rozman, posestnik in mlinar v Radečah pri Zidanem mostu.

V balkanske dežele ne bo več dopustov. Streufiler poroča, da ne dajejo več dopustov v Bolgarijo, Srbijo in Črnogoro.

Poštni promet v okupacijsko ozemlje Srbije. Privatne pošiljke zavrtkov v okupacijsko ozemlje Srbije ter obratno so ustavljene. Glede vojnopoštnega prometa z zavrtki ostane pri starem, izvenšči etapne poštne urade Mitrovica na Kosovem, Novibazar, Sjenica in Vučitrn.

Bacil španske hripe je baje odkril italijanski profesor Ciduri, šefzdravnik vojaške bolnišnice v Cotrone. Bacilu je dal ime „alfa“.

Kako se obvarujemo španske bolezni? Vlažno vreme zelo pospešuje influenco. Človek je radi pomanjkanja ali slabe vojne hrane ter nezadostnih oblačil telesno veliko manj odporen in se težko vbrani bolezni, ker ne dobi primernih zdravil. Vsakdo naj se zato varuje prehlajenja. Dunajski profesor dr. Hochsinger svetuje, da se obvarujemo španske bolezni, naj nikar ne potujemo, ker si v vozovih lahko nalezemo bolezen od kašljajočih potnikov. Mašiti nos z mentolovo ali drugo bato, nič ne pomaga, ker je hripa hitro nalezljiva bolezen, ki pride takorekoč skozi vsako luknjico. Treba se je izogibati prostorov, ki so prenapolnjeni bolnih ljudi.

Španska bolezen. Nemška vlada je dobavila avstrijski vladi in Rdečemu križu 5000 kilogramov aspirina kot sredstvo proti španski bolezni. — Na državnih železnici nižjeavstrijski bodo za nekaj dni ustavljeni osebni vlaki, ker je vozno osebje zbolelo za špansko boleznijo. — Deželni sanitetni svet na Štajerskem se posvetuje o primernih sredstvih, kako omejiti grozotno razširjeno špansko bolezen.

Nesreča na dravskem mostu v Mariboru. Na starem dravskem mostu, o katerem smo zadnjič poročali, da ga hočejo podreti, se je 28. septembra dogodila nesreča. Ko so šli ponoči štirje gojenci vojaške višje realke čez most, je stopil gojenec Miroslav Borojevič pl. Bojna na trhlo mesto, padel v naraslo Dravo in utonil. Trupla še niso našli.